

MODEL ORMANI BİLGİ NOTU

27 Şubat 2022

İçindekiler Tablosu

Model Orman nedir?	1
İlgili Bakanlık Oluru ve Ülkemizin İştiraki.....	1
Sonuç	4
Öneri.....	4

Model Orman nedir?

Model Orman Kavramı; 1992 yılında Rio’da yapılan Bakanlar Konferansı sırasında Kanada hükümeti tarafından başlatılan bir süreçtir.

Model orman ilgili paydaşların ormanların yönetimine katkı sağlamasına imkan veren bir platformdur. Model ormanlar arasında karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımı da hedeflenmektedir.

Model orman “Orman Genel Müdürlüğü” mevzuatında yer almaktadır.

En son 5 Şubat 2022 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 90 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/02/20220205-2.pdf> göre OGM; “mesire yerleri, şehir ormanları, orman parkları, araştırma ormanları, arboretum sahaları, orman içi biyoçeşitlilik koruma alanları, model orman ve muhafaza ormanı alanlarının ayrılması, korunması, işletilmesi” ile yetkilidir.

İlgili Bakanlık Oluru ve Ülkemizin İştiraki

- Model orman konsepti 1990 öncesi Kanada’da geliştirilmiş, 1992 yılında düzenlenen BM Çevre ve Kalkınma Konferansında (United Nations Conference on Environment and Development - UNCED) Uluslararası Model Orman Networkü (International Model Forest Network” <https://imfn.net/> kurulmuştur.
- 2021 itibariyle 6 bölgesel ağ ve 35 ülkede toplam 60 model orman bulunmaktadır. <https://imfn.net/about/regional-networks/>
- Türkiye’ nin Model Orman Ağına iştiraki 2007 yılında gündeme gelmiş, sürecin başlangıcında **29.02.2008 tarihinde Bakanlık’tan Makam Oluru** alınmıştır.
- Bakanlık Makamından alınan oluru takiben 2009 yılında OGM’yi temsilen Orman İdaresi ve Planlaması Dairesi Başkanlığının iştirak ettiği bildirme ile 11.03.2009 tarihinde Akdeniz Model Orman Ağı kurulmuştur. Dolayısı ile OGM Akdeniz Model Orman Ağının kurucularındandır.

ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

29/02/2008

Sayı : B 18 1 OGM 0 08 01.020/
Konu : Akdeniz Model Orman Şebekesi
Olur No :13

BAKANLIK MAKAMINA

Kanada Ormancılık Kurumlarının girişimi ile 1991 yılında başlatılan Model Orman Yaklaşımı çalışmalarını sonucu Uluslararası Model Orman Network'a (IMFN) tesis edilmiştir. IMFN sürdürülebilir orman yönetiminin gerçekleştirilmesine hizmet eden gönüllü ortaklıklar dayanan bir girişimdir.

Model Orman Yaklaşımı, günümüzdeki küresel ormancılık tartışmalarının ana temasını oluşturan Sürdürülebilir Ormancılık Yönetimi'nin geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla başlatılan bir süreçtir. Kanada'da 2003 yılında gerçekleştirilen 12. Dünya Ormancılık Kongresinde, bu süreç dünya ormancılık kamuoyuna tanıtılmış ve önemli küresel ormancılık girişimlerinden biri haline gelmiştir.

Model Orman; "orman peyzaj yapısının uzun vadede sürdürülebilirliği çerçevesinde yerel halkın ve diğer toplum kesimlerinin sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarını kombine eden yenilikçi bir kavram olarak" tarif edilmektedir.

İspanya Castilla- Leon Bölge Hükümeti Orman Kaynakları Geliştirme Servisi de Model Orman Yaklaşımının Akdeniz Bölgesi Ülkelerinde de geliştirilmesi amacıyla **Akdeniz Model Orman Şebekesi** oluşturulması sürecini başlatmıştır. Bu amaçla şimdiki kadar üç adet çalışma yapılmıştır.

Akdeniz Model Orman Şebekesi oluşturma çabalarına; Uluslararası Model Orman Şebekesi, BM Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO), Avrupa Birliği ve ormancılığın geliştiği olduğu pek çok ülke destek sağlamaktadır.

Model Orman yaklaşımının altı temel prensibi vardır:

- Katılımcılık,
- Sürdürülebilirlik,
- Arazi peyzajı,
- Yönetim,
- Fasilitörlerin programlanması,
- Bilgi paylaşımı

Bu prensipler aynı zamanda sürdürülebilir orman yönetiminin temel ilkelere ile de uyumludur.

Ülkemiz de bir Akdeniz ülkesi olduğundan Akdeniz Model Orman Şebekesi oluşturulması sürecine dahil olması faydalı görülmektedir. Daha önce bakanlığımız tarafından takip edilen sürecin Sürdürülebilir Orman Yönetimiyle doğrudan ilgili olması, orman sertifikasyonu çalışmalarına aktif katılımının ayrıca ormanların planlanması ile ilgili 5 Şubat 2008 tarihli resmî gazetede yayımlanan Orman Amenajman Yönetmeliği'nin 4.madde 1.fıkra c) bendinde yer alan "Değişen ormancılık anlayışlarının ve teknolojik gelişmelerin uygulamaya koymak, yeni model geliştirmek, bu modelin Türkiye koşullarında uygulanıp uygulanamayacağını tespit etmek amacıyla;

J.

ÇEVRE ve Orman Bakanlığı, Etiler Planlama Şube Müdürlüğü Gazı Yolu 7 Nolu Bina Gazı / ANKARA

- Yalova'nın bu ağ'a üyelik süreci Yalova Orman İşletmesinin çalışmaları ile 2010 yılı sonuna kadar devam etmiştir. 2010 yılında proje kapsamında "Yalova Model Ormanı Derneği" kurulmuştur. 2011 yılında Yalova Model Ormanı olarak önce adaylık statüsü ve sonra tam üyelik gerçekleşmiştir.

T.C.
ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü

27.02/2008

Orman Genel Müdürlüğünde değişik içerik ve bazlarda amenajman planları ile ulusal orman envanteri gibi çalışmalarda yapılabilir veya yapılabilmir" ifadesiyle de belirtildiği üzere bundan sonraki çalışmalarda Orman Genel Müdürlüğü Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı'nun devam etmesinin daha uygun olacağı yapılan toplantılar neticesinde kararlaştırılmıştır.

Akdeniz Model Orman Şebekesi Tesisi çalışmalarına IMFN, İspanya, Fransa ve İtalya mali katkıda bulunmaktadır. Kesin bir taahhüt olmamakla birlikte Bakanlığımız bağlı kuruluşu olan Orman Genel Müdürlüğünde mali desteğin yapılabileceği bakanlık temsilimiz tarafından ifade edilmiş olup bu nedenle 11-15 Mart 2008 tarihlerinde İspanya'da yapılacak toplantıda ülkemizin her yıl yaklaşık 25 000 € civarında katkı sağlayıp sağlayamayacağını belirtmesi gerekmektedir. Söz konusu meblağın ödemesi ülkemizin prestiji ve ileride bölge ülkeleri arasında söz sahibi olabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Uygun görüldüğü takdirde;

Bundan sonraki çalışmaların Orman Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimince yürütülmesini ve ödemesi planlanan yıllık aidatın ödenebilmesi için izin verilmesini;

Olur' larınıza arz ederim.

Danışman KAHVECI
Genel Müdür

Uygun Görüşle Arz Ederim
27.02/2008
Prof.Dr.Hasan Z. SARIKAYA
Müsteşar

OLUR
03.02/2008
Prof.Dr.Veyisel EROĞLU
Bakan

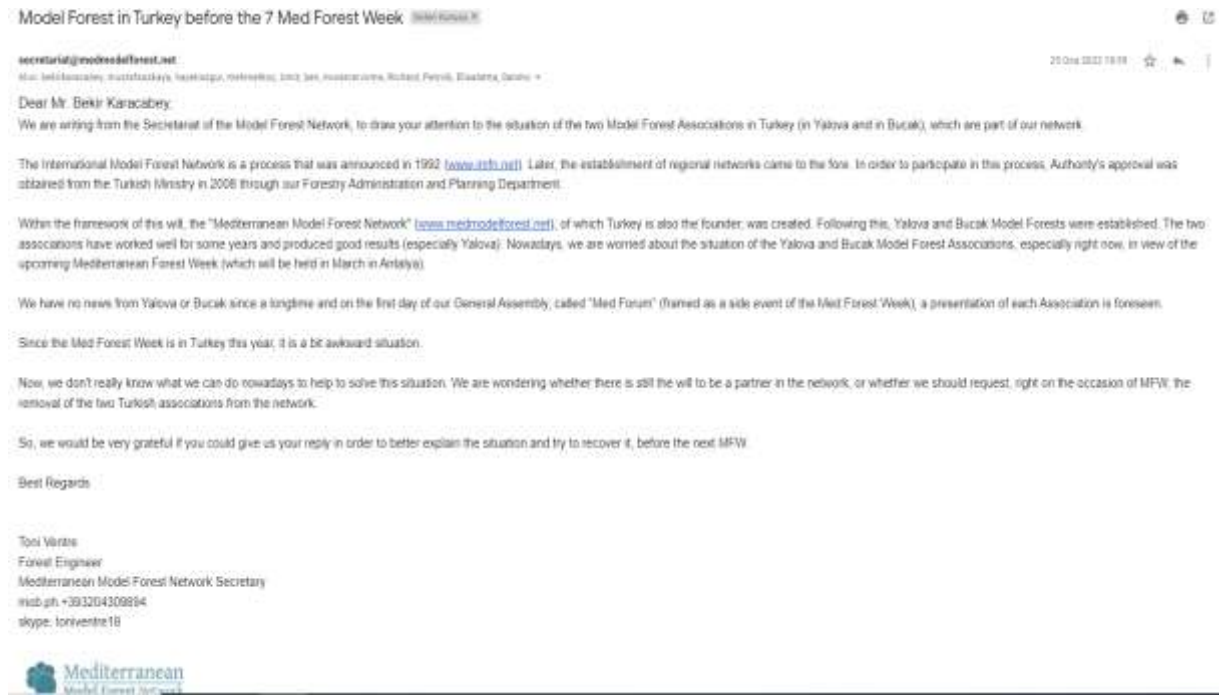
- Model orman konseptinin temel felsefesi "katılımcılık ve sürdürülebilir orman yönetimi" olup, OGM' nin "Orman kaynaklarını; ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel faydalarını dikkate alarak, bitki ve hayvan varlığı ile birlikte, ekosistem bütünlüğü içinde idare etmek, katılımcı ve çok amaçlı şekilde planlamak..." şeklinde belirlenen görevi model orman konsepti ile tamamen uyum içindedir.
- Uluslararası işbirliği ve görünürlük açısından, Akdeniz Model Orman Ağına üyelik, ülkemizin hem FAO Akdeniz Ormancılığı Meseleleri Komitesi (SilvaMediterranea) <http://www.fao.org/forestry/silva-mediterranea/en/> hem de bu ülkeler ile birebir ilişkileri açısından son derece faydalı olmuştur. Akdeniz'in ülkemiz hedeflerindeki yeri çok önemli olup, bu hedefin tüm kurumlarla desteklenmesi gerektiği takdirlerine maruzdur.

- Bu çerçevede çalışmalara devam edilmiş ve neticede Türkiye’de 2 adet Model Orman kurulmuş olup; bunlar Yalova ve Bucak Model Ormanlarıdır (<https://imfn.net/>). Yalova ve Bucak Model Ormanı 2010 ve 2011 yıllarında yapılan çalışmalarla uluslararası ağ’a üyelikleri gerçekleştirilmiştir.

- Konunun bilimsel ayağını şekillendirmek için Marmara Ormancılık Araştırma Enstitüsü tarafından Türkiye şartlarında bir Model Ormanın nasıl kurulması gerektiğine yönelik bir araştırma yapılmıştır.

- Yalova Model Ormanı paydaşları tarafından bir stratejik plan hazırlanmış ve uygulamaya geçmiştir. O dönemde Yalova paydaşları (kişi, kurum ve kuruluşlar) konuya ilgi duymuşlar ve çok sayıda proje bu kapsamda yürütülmüştür. 2014 yılında İstanbul’da yapılan UNFF toplantısı sırasında Yalova’da yapılan çalışmalardan dolayı Türkiye’den sürdürülebilir orman yönetimine katkılarından övgüyle bahsedilmiştir.
- **Ancak son zamanlarda konunun tekrar ele alınması ihtiyacı doğmuştur. Sekreteryanın 25 Ocak 2022 Tarihli maili ile konu Sayın Genel Müdürümüze yazılmıştır**

Sonuç

- Halen OGM'nün üyeliği devam etmektedir. Bu kapsamda Yalova ve Bucak Model Ormanlarının uluslararası Model Orman Ağı'na (IMFN) kurumsal üyelikleri de devam etmektedir. Ancak aktif bir çalışma bulunmamaktadır.
- Süreç ilk başta, Bakanlık Makamından alınan olur çerçevesinde Orman İdaresi ve Planlama Dairesi tarafından yürütülmüştür.

Öneri

- Model orman, ülkemiz ormancılığı için katılımcı yaklaşımın geliştirilmesine, ulusal ve uluslar arası bilgi ve deneyim paylaşımı, ormanların sürdürülebilir yönetimi, kırsal kalkınma, Birleşmiş Milletler Ekosistem Restorasyonu gibi birçok konuda katkı sağlama özelliğine sahiptir. Türkiye şartlarına uyarlanırsa faydalı olacağı düşünülmektedir. Antalya için iyi bir katılım ve uygun hazırlık iyi olacaktır.
- Ardından veya öncesinden, Konunun öncelikle Daireler seviyesinde ele alınması, bilahare üç Daire ile birlikte, Bursa ve Isparta Orman Bölge Müdürlüklerinin, Marmara Ormancılık Araştırma Müdürlüğü'nün ve STK ayağı açısından Orman Mühendisleri Odasının iştiraki ile bir toplantı yapılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Takdirlerine arz olunur.